

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ЛІДЕРСТВО В БІЗНЕСІ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ЛІДЕРСТВО В БІЗНЕСІ» підготовки бакалавра

Розробник: Бортнік С.М., доцент кафедри економіки і торгівлі, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант ОПШ

Світлана БОРТНІК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі

протокол № 6 від 12.01. 2026 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування, 076 Підприємництво та торгівля, Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 /5		Рік навчання 3
		Семестр 5
ІНДЗ: немає		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
Мова навчання	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: залік	
	українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові – Самойленко Богдан Віталійович
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Посада – старший викладач кафедри економіки і торгівлі
Контактні дані: 737202019 samoilenko.bohdan@vnu.edu.ua
Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Конфліктологія та лідерство в бізнесі» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня освіти.

Освітній компонент «Конфліктологія та лідерство в бізнесі» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння природи та закономірностей виникнення конфліктів у підприємницькому середовищі, а також розвиток лідерських якостей, необхідних для ефективного управління бізнес-процесами та персоналом.

У межах курсу розглядаються теоретичні основи конфліктології, типологія та динаміка конфліктів, стратегії поведінки у конфліктних ситуаціях, методи їх попередження й конструктивного вирішення. Особлива увага приділяється ролі лідера в управлінні конфліктами, розвитку емоційного інтелекту, комунікативних навичок, веденню переговорів і медіації в бізнесі.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання освітнього компонента «Конфліктологія та лідерство в бізнесі» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо природи, типів і механізмів виникнення конфліктів у бізнес-середовищі, а також розвитку лідерських компетентностей, необхідних для ефективного управління персоналом, прийняття управлінських рішень та забезпечення сталого розвитку підприємницьких структур.

Завдання вивчення освітнього компонента:

- навчитись виявляти природу конфліктів, визначати їх види та динаміку розвитку;
- ознайомитись з психологічними аспектами міжособистісних ділових контактів;
- вивчити методи прогнозування, діагностування та попередження конфліктів;
- навчитись формувати системи управління конфліктними ситуаціями у колективі;

- опанувати технології управління конфліктами;
- формування лідерських якостей та їх демонстрація в процесі управління людьми;
- розвинути вміння самостійного та відповідального прийняття управлінських рішень, пов'язаних з діяльністю персоналу;
- поглибити культуру ділового спілкування та вирішення конфліктів.

3. Soft skills.

Вивчення освітнього компонента сприяє формуванню здатності до ефективної командної роботи, прийняття управлінських рішень у складних соціально-економічних умовах та забезпечення сталого розвитку підприємницьких структур.

Курс «Конфліктологія та лідерство в бізнесі» сприяє формуванню навичок дипломатичної поведінки в професійній діяльності як у вітчизняному, так і в міжнародному бізнес-середовищі; вмінь слухати, домовлятися, переконливо говорити і писати; використовувати вербальні та невербальні засоби ділового спілкування; розпізнавання комунікативних бар'єрів і вміння їх долати; обирати ефективні стратегії лідерства та ділового спілкування що дозволяє вирішувати конфліктні ситуації й проблеми в бізнесі.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бал
Змістовий модуль 1. Теоретичні та прикладні аспекти управління конфліктами						
Тема 1. Поняття, сутність конфлікту та його структура	15	1	2	10	2	РЗ/К, О, СР / 10 балів
Тема 2. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення	14	1	2	10	1	РЗ/К, О, СР / 10 балів
Тема 3. Процес управління конфліктами	17	2	4	10	1	РЗ/К, О, СР / 10 балів
Тема 4. Методи та форми управління конфліктами. Профілактика конфліктів в організації	14	1	2	10	1	РЗ/К, О, СР / 10 балів
Разом за модулем 1	60	5	10	40	5	40 балів
Змістовий модуль 2. Лідерство та керівництво в управлінні сучасною організацією						
Тема 5. Поняття лідерства. Основні теорії та стилі лідерства.	19	1	2	15	1	РЗ/К, РМГ, О, СР / 10 балів
Тема 6. Лідерство в системі управління бізнесом	22	2	4	15	1	РЗ/К, РМГ, О, СР / 10 балів
Тема 7. Емоційний інтелект та комунікації лідера	24	1	2	20	1	РЗ/К, О, СР / 10 балів
Тема 8. Лідерство і відповідальність у підприємстві	25	1	2	20	2	РЗ/К, О, СР / 10 балів
Разом за модулем 2	90	5	10	70	5	40 балів
Підсумкова контрольна робота						ПКР / 20 балів
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	max 100 балів

Форма контролю*: О – опитування, РЗ/К - розв'язування практичних завдань, кейсів, СР – самостійна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, ПКР – підсумкова контрольна робота.

5.Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами освітнього компонента.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.
6. Виконання та презентація самостійної (індивідуальної) роботи.

У процесі виконання самостійної роботи здобувач освіти, використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити та вирішувати актуальні науково-прикладні завдання.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (<https://surli.cc/fgmabz>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на одне теоретичне питання (30 балів) та розв'язку двох ситуаційних вправ – по 35 балів кожне). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Об'єкт, предмет та напрями дослідження конфліктології.
2. Методологічна основа конфліктології як науки.
3. Становлення конфліктології як самостійної науки і практики.
4. Конфлікт як складне соціальне явище. Ознаки конфлікту.
5. Об'єкт, суб'єкти та предмет конфлікту.
6. Схема перетворення спірної ситуації на конфлікт.
7. Конфлікт і його залежність від конфліктної ситуації та інциденту.
8. Структурна модель конфлікту.
9. Функції конфлікту.
10. Види конфліктів.
11. Межі конфлікту.
12. Загальні і часткові причини виникнення конфліктів.
13. Об'єктивні та суб'єктивні причини виникнення конфліктів.
14. Динаміка конфлікту. Модель динаміки процесу конфлікту.
15. Фази конфлікту та їх циклічність.
16. Співвідношення фаз та етапів конфлікту.
17. Конфліктогени та їх класифікація.
18. Алгоритм трансактного аналізу конфліктів.
19. Види трансакцій та їх поведінкові характеристики.
20. Поняття і сутність управління конфліктом.
21. Внутрішні і зовнішні аспекти управління конфліктами.
22. Процес діагностики конфлікту.
23. Картографічний аналіз конфлікту.
24. Технології регулювання конфліктів.
25. Управлінські рішення у конфліктних ситуаціях.
26. Принципи управління конфліктами.
27. Методи управління конфліктами.
28. Зміст і умови застосування компромісу у розв'язанні конфліктів.
29. Співробітництво як стиль розв'язання конфліктів.
30. Модель стратегії поведінки особистості у конфлікті Томаса-Кілменна.
31. Внутрішньоособистісні методи розв'язання конфліктів.

32. Персональні методи управління конфліктами.
33. Переговори як універсальний метод розв'язання конфліктів.
34. Посередництво у переговорному процесі і його варіанти.
35. Моделі поведінки суб'єктів конфлікту у переговорному процесі.
36. Алгоритм діяльності керівника в процесі управління конфліктами.
37. Управління поведінкою особистості з метою запобігання конфлікту.
38. Соціально-психологічний мікроклімат і його структура.
39. Соціометрична процедура.
40. Методика кількісної оцінки соціально-психологічного клімату.
41. Колектив, його функції, ознаки та класифікація.
42. Стадії формування колективу.
43. Конфлікти у сфері управління, засоби їх попередження та розв'язання.
44. Зміни, людський фактор та лідерство.
45. Теорії лідерства.
46. Лідерство та керівництво в управлінні сучасною організацією.
47. Лідерські компетенції в теперішніх умовах ведення бізнесу.
48. Тимбілдинг як сучасний інструмент розвитку команди.
49. Цифрові інструменти в управлінні командою.
50. Управління стресами та конфліктами в команді.

Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Ділове спілкування: навчально-методичний комплекс дисципліни: навч. посіб. Укл.: О.І. Боковець. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 62 с.

2. Ділове спілкування та презентаційні навички : методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти денної форми навчання галузі знань 07 «Управління та

адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» / уклад. А. В. Бабічев, О. А. Фрідман. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 24 с.

3. Завгородня Ю. В. Політична конфліктологія: навч.-метод. посібник для здобувачів першого (бакалавського) рівня вищої освіти [Електронне видання] / уклад. Ю. В. Завгородня // Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2023. 63 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.25691> <https://dspace.onua.edu.ua/items/07868b34-d359-4fb7-a497-32e6dd2c0f33>

4. Кавиліна Г. К. Конфліктологія: навч. посіб. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2021. 153 с. URL: <https://is.gd/K7lQLQ>

5. Конфліктологія: навч. посібник / Т. В. Петровська, О. М. Курдибаха; за заг. ред. Т. В. Петровської. Київ: Видавець Позднишев, 2024. 193 с. URL: <https://reposit.uni-sport.edu.ua/bitstreams/66340c05-eb48-4c0e-bed3-0dc560f07398/download>

6. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / упорядники: Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с. URL: <https://is.gd/Xyk1Z1>

7. Лідерство : навч.-метод. посіб. для студ. економ. спец. закл. вищ. освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Г. М. Чирва. Умань, 2022. 200 с. URL: <https://is.gd/JAg17x>

8. Лідерство та партнерство в бізнесі : Практикум / О. М. Гребешкова О. Г. Малярчук І. В. Кубарева. Київ: КНЕУ, 2021. 327 с. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/2021.pdf>

9. Мирошніченко М.І. Психологія ділового спілкування: конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2020. 130 с.

10. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с. URL: <https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/8.2-Petrinko.pdf>

11. Скібіцька Л.І. Конфліктологія. Навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2024. 384 с. URL: <https://condor-books.com.ua/gumanitarni-nauki/konfliktologiya>

12. Трансформаційне лідерство в міжнародному бізнесі: конспект лекцій[Електронний ресурс]: навч. посіб. / уклад.: А. Р. Дунська, КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 84 с. <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/a1b88bee-ead4-4d20-9d4a-fb7d00086972/content>

13. Ostapenko, Tetiana, Pavlov, Kostiantyn, Pavlova, Olena, Bortnik, Svitlana, Suriak, Alla and Matiichuk, Liubomyr. "Formation of the Baby Economy as a Prerequisite for the Development of the Human Economy and Adaptation of the National Economy of Ukraine to the Principles of Sustainable Development" ECONOMICS, vol.0, no.0, 2024, pp.-. <https://doi.org/10.2478/eoik-2024-0017>

14. Хомюк Н.Л., Бортнік С.М. Вплив бізнес-комунікацій на реалізацію соціально-економічних проєктів. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 72. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/2023>

Інтернет-ресурси

1. Діловий етикет: принципи спілкування з партнерами. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/dilovij-etiket-printsipi-spilkuvannya-z-partnerami>

2. Секрети ефективних ділових переговорів. Школа бізнесу. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/sekreti-efektivnih-dilovih-peregovoriv>

3. Прищак М.Д., Лесько О.Й. Етика та психологія ділових відносин. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/12lesko_etika_ta_psihologiya_dilovih_vidnosin/index.html